

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 1/2005 vp

Hallituksen esitys laeiksi kuolleeksi julistamisesta ja säädettyjen määräaikain laskemisesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 11 päivänä toukokuuta 2004 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi kuolleeksi julistamisesta ja säädettyjen määräaikain laskemisesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta (HE 82/2004 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Tuomo Antila, oikeusministeriö
- lainsäädäntöneuvos Kimmo Hakonen, sisäasiainministeriö
- hallitusneuvos Tuulikki Haikarainen ja hallitusneuvos Marja-Liisa Partanen, sosiaali- ja terveysministeriö
- ylitarkastaja Johanna Hervonen, Valtakunnansyyttäjänvirasto
- kehityspäällikkö Juha Lempinen, Väestörekisterikeskus

- hallintopäällikkö Pirjo Valkama-Joutsen, Onnettomuustutkintakeskus
- henkikirjoittaja Lauri Haikarainen, Helsingin maistraatti
- henkikirjoittaja Kimmo Luojus, Hämeenlinnan maistraatti
- osastonjohtaja Tarja Honkanen, Helsingin käräjäoikeus
- johtaja Lea Mäntyniemi, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto ry
- hallituksen jäsen, käräjätuomari Mikko Saleva, Käräjäoikeustuomarit ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Ahvenanmaan maakunnan hallitus/Ålands Landskapsregering
- Kirkkohallitus
- Tietosuojavaltuutetun toimisto
- Etelä-Suomen lääninhallitus
- Suomen Kuntaliitto
- Helsingin kihlakunnan syyttäjänvirasto
- Suomen Henkikirjoittajayhdistys ry
- Suomen Syyttäjäyhdistys ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan kuolleeksi julistamista koskevan sääntelyn uudistamista. Vuonna 1901 annettu laki kuolleeksi julistamisesta kumottaisiin ja korvattaisiin uudella samannimisellä lailla.

Kuolleeksi julistamisen edellytyksiä koskevat säännökset ajanmukaistettaisiin. Kadonneen henkilön kuolleeksi julistamista voitaisiin hakea välittömästi katoamisen jälkeen nykyistä useammissa tilanteissa. Niissäkin tapauksissa, joissa kuolleeksi julistamista voitaisiin hakea

vasta odotusajan kuluttua, odotusajat olisivat olennaisesti lyhyemmät kuin nykyisin. Väestötietojärjestelmän tietojen ajan tasalla pitämiseen liittyvässä, väestökirjaviranomaisten aloitteesta tapahtuvassa kuolleeksi julistamisessa sovellettava ikäraja korotettaisiin 90 vuodesta 100 vuoteen.

Yksityisten hakemukset kadonneen henkilön julistamisesta kuolleeksi käsiteltäisiin esityksen mukaan käräjäoikeuksissa, kuten nykyisinkin. Väestötietojärjestelmän tietojen ajan tasalla pitämiseen liittyvien kuolleeksi julistamisasioiden käsittely ehdotetaan sitä vastoin siirrettäväksi käräjäoikeuksilta maistraateille.

Myös menettely kuolleeksi julistamisasioissa ehdotetaan uudistettavaksi. Käräjäoikeudessa käsiteltävissä asioissa kuulutusmenettelyä tehostettaisiin. Väestötietojärjestelmän tietojen ajan tasalla pitämiseen liittyvissä asioissa pyritäisiin nykyistä paremmin turvaamaan niiden

henkilöiden oikeusturva, joiden kuolleeksi julistamisesta on kysymys. Tämän vuoksi lakiin otettaisiin säännökset maistraatin selvittämisen ja tiedoksiantovelvollisuudesta.

Lakiehdotukseen sisältyvät myös säännökset Suomen viranomaisten kansainvälisestä toimivallasta kuolleeksi julistamisasioissa, sovellettavasta laista sekä vieraassa valtiossa annetun kuolleeksi julistamispäätöksen tunnustamisesta. Suomen viranomaisten kansainvälinen toimivalta laajenisi koskemaan Suomen kansalaisten lisäksi sellaisia henkilöitä, joiden viimeinen tiedossa oleva asuin- tai kotipaikka on Suomessa.

Esitykseen sisältyy lisäksi säädettyjen määräaikain laskemisesta annetun lain teknisluonteinen tarkistus.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan noin kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Yleistä

Hallituksen esityksessä ehdotetaan kuolleeksi julistamisesta annetun lain (15/1901) kokonaisuudistusta. Saman nimisellä uudella lailla ajankukaistetaan monelta osin vanhentunut sääntely.

Kuolleeksi julistamisella tarkoitetaan lakiin perustuvaa päätöstä siitä, että kadonnutta henkilöä on pidettävä kuolleen. Tarkoituksena on poistaa henkilön kadoksissa olemisesta johtuva oikeudellinen epävarmuus tilanteissa, joissa voidaan perustellusti olettaa kadonneen henkilön kuolleen.

Kuolleeksi julistamisasiat voidaan jakaa kahteen ryhmään, yhtäältä yksityisen tahon intressissä tapahtuvaan kuolleeksi julistamiseen (käräjäoikeuden päätös) ja toisaalta väestötietojen ajantasalla pitämiseen liittyvään kuolleeksi julistamiseen (maistraatin päätös). Yksityisen edun vuoksi tapahtuvalla kuolleeksi julistamisella tarkoitetaan keskeisesti sitä, että lähinnä kadon-

neen henkilön aviopuoliso ja perilliset voivat hakea käräjäoikeudelta tämän julistamista kuolleeksi henkilö-, perhe- ja jäämistöoikeudellisista syistä. Väestötietojen ajantasalla pitämiseen liittyvä kuolleeksi julistaminen puolestaan tapahtuu viranomaisen, maistraatin, aloitteesta. Sen avulla väestötietojärjestelmään saadaan merkittyä kuolintieto sellaisten henkilöiden kohdalle, jotka ilmeisesti ovat kuolleita, mutta joiden osalta viranomaiset eivät ole saaneet tietoa kuolemasta eikä kenelläkään yksityisellä ole ollut tarvetta hakea kuolleeksi julistamista.

Uuden lain tavoitteena on vähentää kuolleeksi julistamispäätöksen odottamisesta kadonneen henkilön läheisille aiheutuvia haittoja siinä määrin kuin se on kadonneen henkilön oikeusturva huomioon ottaen mahdollista. Tässä tarkoituksessa voimassa olevan lain odotusaikoja lyhennetään tilanteesta riippuen yhteen tai viiteen vuoteen ja lyhyemmän yhden vuoden odotusajan soveltamisen edellytykset säännellään siten, että tuomioistuimelle jää nykyistä laajempi harkintavaltia. Lisäksi tilanteet, joissa kuolleeksi julista-

mista voidaan hakea ilman odotusaikaa, säännelään nykyistä laajemmin. Tässä yhteydessä on syytä todeta, että kuolleeksi julistamispäätöksen odottaminen on myös omiaan vaikeuttamaan ja pitkittämään läheisten surutyötä.

Hallituksen esitykseen sisältyvät myös asianmukaiset säännökset omaisuuden takaisin luovuttamisesta sen varalta, että kuolleeksi julistettu henkilö osoittautuu elossa olevaksi tai hänen selvitetään kuolleen muulloin kuin kuolleeksi julistamispäätöksessä määrättyä päivänä ja tällä seikalla on vaikutusta esimerkiksi perinnönjakoon.

Lisäksi ehdotukseen sisältyvät kansainvälisen yksityisoikeuden alaan kuuluvat säännökset Suomen viranomaisten kansainvälisestä toimivallasta kuolleeksi julistamista koskevissa asioissa, sovellettavasta laista sekä vieraassa valtiossa annetun kuolleeksi julistamispäätöksen tunnustamisesta. Valiokunnan arvion mukaan ulkomaisen päätöksen tunnustamista koskevat säännökset tulevat suhteellisen harvoin sovellettaviksi. Käytännön soveltamistilanteet saattavat kuitenkin olla yksittäistapauksissa vaikeita ja moniulotteisia.

Kuolleeksi julistamisesta annettavaan lakiin ei sisälly säännöstä siitä, että kuolleeksi julistamispäätös on merkittävä väestötietojärjestelmään, vaan tällaisen merkinnän tekeminen perustuu väestötietolainsäädäntöön. Säädetty laki koskee keskeisesti vain niitä edellytyksiä ja menettelyjä, jotka liittyvät henkilön kuolleeksi julistamiseen. Kuolleeksi julistamisen oikeusvaikutukset ilmenevät säädöksen 2 §:stä. Pykälän 1 momentin nojalla kuolleeksi julistetun katsotaan kuolleen päätöksessä määrättyä päivänä, jollei muuta näytetä. Säännökseen sisältyvä ehtolause osoittaa, että kuolleeksi julistamispäätöksellä luotu oletama henkilön kuolemasta raukeaa, jos osoitetaan kuolleeksi julistetun henkilön olevan elossa. Väestötietojärjestelmään talletettu virheellinen tieto kuolinajasta poistetaan tai oikaistaan noudattaen henkilötietolain (523/1999) 29 §:n ja väestötietolain (507/1993) 14 a §:n säännöksiä.

Kuolleeksi julistaminen tuomioistuimen päätöksellä.

Uuden lain nojalla kadonneen henkilön kuolleeksi julistamista voidaan nykyistä useammin hakea ilman odotusaikaa. Edellytyksenä on, että kadonnut henkilö on kadotessaan ollut välittömän hengenvaaran aiheuttaneessa onnettomuudessa tai muussa siihen rinnastettavassa tilanteessa eikä ole syytä olettaa hänen pelastuneen. Toisin kuin voimassa olevan lain mukaan, kuolleeksi julistaminen ilman odotusaikaa ei enää vastaisuudessa edellytä sitä, että kyseessä on sellainen onnettomuus (esimerkiksi tulipalo tai räjähdys), jossa onnettomuuden uhrin ruumis on tuhoutunut.

Niissä tapauksissa, joissa kuolleeksi julistaminen voi tapahtua vasta odotusajan jälkeen, odotusajoja lyhennetään olennaisesti. Nykyistä kolmen vuoden odotusaikaa vastaa uudessa laissa yhden vuoden odotusaika ja nykyistä kymmen vuoden odotusaikaa viiden vuoden odotusaika. Lyhyempää yhden vuoden odotusaikaa voidaan soveltaa, jos henkilö on kadotessaan ollut olosuhteissa, joihin liittyy hengenvaara, tai jos katoamiseen liittyvät olosuhteet ja muut seikat huomioonottaen muutoin on erittäin todennäköistä, että hän on kuollut.

Läheisten hakemukset — mukaan lukien kaikki yksityisoikeudellisessa intressissä tehty hakemukset — kadonneen henkilön julistamisesta kuolleeksi käsitellään käräjäoikeuksissa, kuten nykyisinkin. Asian käsittelyä käräjäoikeudessa nopeutetaan nykytilaan verrattuna keventämällä kuulutusmenettelyä ja lyhentämällä kuulutusaikaa. Jos kadonnut henkilö voidaan julistaa kuolleeksi ilman odotusaikaa, kuulutusta virallisessa lehdessä ei tarvita lainkaan. Muissa tapauksissa riittää yksi kuulutus nykyisen kolmen peräkkäisen kuulutuksen sijaan. Kuolleeksi julistamispäätöksestä ei tarvitse myöskään enää vastaisuudessa kuuluttaa virallisessa lehdessä.

Valiokunta toteaa, että uutta lakia sovelletaan kaikissa sen voimaantulon jälkeen ratkaistavissa asioissa riippumatta siitä, onko henkilö kadonnut ennen uuden lain voimaantuloa vai sen jälkeen. Näin ollen myös Aasian luonnononnettomuudessa kadonneisiin suomalaisiin sovelle-

taan uutta lakia. Heihin voidaan todennäköisesti soveltaa joko uuden lain 3 §:ää, joka koskee kuolleeksi julistamista ilman odotusaikaa, tai 4 §:n 2 momenttia, joka mahdollistaa kuolleeksi julistamisen yhden vuoden odotusajan jälkeen. Kadonneiden henkilöiden kuolleeksi julistamisesta on lain nojalla arvioitava saatavan selvityksen perusteella tapauskohtaisesti kunkin henkilön osalta erikseen. Erityisesti suuronnettomuustapauksissa voi syntyä tilanteita, joissa pelastustöiden ja etsintöjen jälkeen on ilmeistä, että kadonneita henkilöitä ei enää löydetä elossa olevina, mutta on mahdollista, että heidän ruumiitaan vielä löydetään tai tunnistetaan. Valiokunta toteaa selvytyksen vuoksi, että kadonnut henkilö voidaan lain 3 tai 4 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttyessä julistaa kuolleeksi, vaikka olisikin mahdollista, että hänen ruumiinsa myöhemmin löydetään tai tunnistetaan.

Lakiehdotuksessa on otettu huomioon myös ne tilanteet, joissa samassa onnettomuudessa on kadonnut useita henkilöitä. Säännökset mahdollistavat esimerkiksi useita Aasian katastrofissa kadonneita koskevan kuolleeksi julistamista tarkoittavan yhteisen hakemuksen tekemisen, mutta eivät toisaalta mitenkään velvoita läheisiä ottamaan osaa tällaiseen yhteiseen hakemukseen.

Kuolleeksi julistaminen maistraatin päätöksellä.

Väestötietojen ajantasalla pitämiseen liittyvien viranomaisaloitteisten kuolleeksi julistamisasioiden käsittely siirretään uudistuksessa käräjäoikeuksilta maistraateille. Samalla virallisten syyttäjien tehtävä näiden asioiden vireillepanijoina päättyy.

Keskimääräisen elinajan pidentymisen vuoksi väestötietojen ajantasalla pitämiseen liittyvässä kuolleeksi julistamisessa sovellettava ikäraja korotetaan 90 vuodesta 100 vuoteen. Maistraatit julistavat uuden lain nojalla vuosittain omasta aloitteestaan kuolleeksi tämän ikärajan ylittävät, vähintään viisi vuotta tietymättömissä olleet henkilöt.

Viranomaisaloitteisessa kuolleeksi julistamisessa pyritään nykyistä paremmin turvaamaan kuolleeksi julistettavien henkilöiden oikeustur-

va. Toisin sanoen pyritään riittävästi varmistumaan siitä, että elossa olevia henkilöitä ei julisteta kuolleeksi. Maistraatin on lain nojalla hankittava kohtuudella saatavissa oleva selvitys henkilön mahdollisesta elossa olemisesta. Lisäksi maistraatin on annettava asiasta tietoa henkilön puolisolle ja yhdelle lähisukulaiselle sekä julkaistava kuulutus virallisessa lehdessä vähintään kolme kuukautta ennen kutsussa mainittua päivää, jolloin asianomaisen on viimeistään ilmoitauduttava.

Voimaantulo ja seuranta

Hallituksen esityksen mukaan uudistettu lainsäädäntö on tarkoitettu tulemaan voimaan noin kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Valiokunta katsoo, että uusi laki kuolleeksi julistamisesta tulee saattaa voimaan ensi tilassa sen tultua hyväksytyksi eduskunnassa.

Valiokunta pitää tärkeänä, että hallitus seuraa tarkkaan uuden lainsäädännön käytännön soveltamista ja toimivuutta.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Laki kuolleeksi julistamisesta

7 §. Oikeus vireillepanoon. Lakiehdotuksesta ilmenee, että kuolleeksi julistamista koskevan hakemuksen voi tehdä kadonneen henkilön avio- puoliso tai perillinen taikka muu henkilö, jonka oikeus saattaa riippua kuolleeksi julistamisesta. Heillä on myös oikeus jatkaa toisen henkilön hakemusta.

Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan lisäksi, että rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain (950/2001) 8 §:n 4 momentin mukaan rekisteröidyn parisuhteen osapuoli rinnastuu aviopuoliso.

Valiokunta toteaa, että käytännössä saattaa esiintyä tilanteita, joissa kadonneiden henkilöiden muillakin läheisillä voi olla tarve panna vireille kuolleeksi julistamista koskeva hakemus, vaikka kuolleeksi julistamispäätöksellä ei välttämättä olekaan heille oikeudellista merkitystä. Tällainen tarve voi esimerkiksi tunnesyistä olla

onnettomuudessa kadonneiden läheisillä. Tässä yhteydessä on syytä mainita myös, että Suomen evankelisluterilaisen kirkon käytännön mukaan kadonneen henkilön hautaan siunaaminen pois-
sa olevana edellyttää kuolleeksi julistamis-
päätöstä.

Valiokunta ehdottaakin lakiehdotuksen 7 §:n muuttamista siten, että vireillepanoon oikeutetuihin lisätään "muu läheinen". Muulla läheisel-
lä tarkoitetaan esimerkiksi kadonneen henkilön avopuolisoa taikka kasvattivanhempaa tai -las-
ta. Läheisenä voidaan pitää myös esimerkiksi kadonneen henkilön sisarusta.

8 §. *Kuuleminen.* Pykälä sisältää säännökset asiaan osallisten kuulemisesta. Kuulemisen olennaisena tarkoituksena on varmistua siitä, että kadonneeksi ilmoitettu henkilö on tosiasiallisesti kadonnut ja että hän on 4 §:n soveltamistilanteessa ollut kadoksissa säädetyn odotusajan.

Koska kuolleeksi julistamista koskeva asia 5 §:n mukaan pannaan vireille käräjäoikeudessa hakemuksella, asiassa tulevat sovellettaviksi oikeudenkäymiskaaren 8 luvun säännökset. Oikeudenkäymiskaaren 8 luvun 13 §:n mukaan hakemusasiassa sovelletaan 8 luvun säännösten lisäksi soveltuvin osin, mitä riita-asian käsittelystä säädetään. Sovellettavaksi tulee siten muun muassa oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 8 §, jonka mukaan tuomioistuin saa tarvittaessa omasta aloitteestaan päättää hankittavaksi todisteita. Tällaisessa asiassa, jossa sovinto ei ole sallittu, tätä todisteiden hankkimisoikeutta ei ole laissa rajoitettu.

Edellä lausutun perusteella valiokunta toteaa, että tuomioistuin voi myös kuolleeksi julistamis-
ta koskevassa asiassa jo oikeudenkäymiskaaren säännösten nojalla omasta aloitteestaan päättää hankkia lisäselvityksiä. Valiokunta ehdottaa kuitenkin selvyiden vuoksi, että 8 §:ään otetaan informatiivinen uusi 3 momentti, jonka mukaan käräjäoikeus voi tarvittaessa kuulla poliisi- tai muuta viranomaista hakemuksen johdosta. Tämä sääntely ei luonnollisestikaan rajoita oikeudenkäymiskaaren perustuvaa tuomioistuimen mahdollisuutta päättää hankittavaksi todisteita.

16 §. *Kutsu ja sen tiedoksianto.* Pykälä sisältää säännökset kuolleeksi julistamista edeltäväs-

tä kutsusta ja sen tiedoksiannosta. Pykälän 1 momentissa säädetään kutsun sisällöstä, 2 momen-
tissa kutsun tiedoksiannosta niin sanottuna eri-
tyistiedoksiantona ja 3 momentissa sen tiedok-
siannosta niin sanottuna yleistiedoksiantona.

Asiantuntijakuulemisessa on esitetty näke-
mys, että yleistiedoksiantoa voidaan pitää tar-
peettomana ainakin siinä tapauksessa, että puo-
lisolle tai sukulaiselle on lähetetty 16 §:n 2 mo-
mentissa tarkoitettu kutsu. Saadun selvityksen mukaan hallituksen esityksen valmistelussa yleistiedoksiannon suorittamista on pidetty tar-
peellisenä, jotta viranomaisaloitteisessakin kuolleeksi julistamisen menettelyssä turvattaisiin perustuslain 21 §:n 2 momentissa tarkoitettu oi-
keus tulla kuulluksi. Valiokunta katsoo, että yleistiedoksiannosta voidaan luopua niissä ta-
pauksissa, joissa tiedoksianto on voitu toimittaa käyttäen 16 §:n 2 momentissa tarkoitettua tie-
doksiantokeinoa. Valiokunta ehdottaakin 16 §:n 3 momentin ensimmäisen virkkeen muuttamista seuraavasti: "*Jollei asianomaisella henkilöllä ole 2 momentissa tarkoitettua osoitetta, avio-
puolisoa, sukulaista eikä edunvalvojaa, kutsu annetaan (poist.) tiedoksi yleistiedoksiantona si-
ten kuin hallintolain (434/2003) 62 §:ssä sääde-
tään.*"

18 §. *Kuolinpäivän määrittäminen.* Pykälän mukaan maistraatin on määrättävä kuolinpäi-
väksi 1 päivä tammikuuta sinä vuonna, joka en-
siksi alkaa sen jälkeen, kun on kulunut sata vuot-
ta henkilön syntymästä ja viisi vuotta siitä, kun hän on tietävästi viimeksi ollut elossa.

Valiokunnan saaman tiedon mukaan hallituk-
sen esitystä valmisteltaessa on pyritty siihen, että kuolinpäivän määrittäminen maistraatissa ta-
pahtuisi varsin kaavamaisesti, jotta maistraatilla ei olisi tarvetta ryhtyä aktiivisesti selvittämään kuolinpäivän määrittämiseen vaikuttavia tapaus-
kohtaisia seikkoja. Näin on pyritty osaltaan ke-
ventämään viranomaisaloitteista kuolleeksi julis-
tamisen menettelyä. Jos maistraatti 15 §:n mukai-
sen selvitystyön yhteydessä tai 16 §:n kuulemi-
sen johdosta saa sellaisen luotettavan selvityk-
sen henkilön kuolemasta, jonka perusteella tieto voidaan väestötietoasetuksen (886/1993) 5 c §:n mukaan tallettaa väestötietojärjestelmään, hen-

kilön kuolleeksi julistaminen ei ole tarpeen. Tällöin ei myöskään 18 § tule sovellettavaksi.

On kuitenkin mahdollista, että esimerkiksi kutsun tiedokseen saava sukulainen ei kykene esittämään luotettavaa selvitystä henkilön kuolemasta, mutta hän voi esittää todennäköistä näyttöä tosiasiallisesta kuolinajankohdasta. Tällaisessa tilanteessa on perusteltua, että todennäköinen kuolinpäivä voidaan kuolleeksijulistamismenettelyn yhteydessä määrätä kuolinpäiväksi. Samalla on kuitenkin syytä korostaa sitä, että tällaisen mahdollisuuden lisääminen lakiin ei synnytä maistraatille velvollisuutta ryhtyä itse aktiivisesti hankkimaan selvityksiä siitä, milloin henkilö on todennäköisesti kuollut.

Edellä lausuttuun viitaten valiokunta ehdottaa 18 §:n 2 momentin loppuun lisättäväksi uuden virkkeen seuraavasti: *"Jos asiassa ilmenneiden seikkojen perusteella voidaan määrittää se päivä, jona henkilö todennäköisesti on kuollut, se on kuitenkin määrättävä kuolinpäiväksi."*

28 §. Maistraatin oikeus saada tietoja. Pykälään on otettu säännös viranomaisten ja eräiden muiden tahojen velvollisuudesta antaa viranomaisaloitteisessa kuolleeksi julistamisessa maistraatille tietoja, jotka ovat tarpeen maistraatille 3 luvussa säädetyn tehtävän suorittamiseksi.

Valiokunta ehdottaa pykälän sananmuodon täsmentämistä seuraavasti: "Valtion ja kunnan viranomaisen sekä muu julkisoikeudellinen yhteisö, Kansaneläkelaitos, Eläketurvakeskus ja (poist.) eläkelaitos sekä julkiset ja yksityiset sosiaali- tai terveydenhuollon palvelujen tuottajat ovat salassapitosäännösten estämättä velvollisia pyynnöstä antamaan maksutta maistraatille ne tiedot, jotka se 3 luvussa säädettyä tehtävää suorittaessaan tarvitsee henkilön elossa oleminen tai kuoleman selvittämiseksi.

2. Laki säädettyjen määräaikain laskemisesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta.

Valiokunta ehdottaa 2. lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta ehdottaa,

että 2. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

kuolleeksi julistamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 ja 2 §
(Kuten HE)

2 luku

Kuolleeksi julistaminen tuomioistuimen päätöksellä

3—6 §
(Kuten HE)

7 §

Oikeus vireillepanoon

Kuolleeksi julistamista koskevan hakemuksen voi tehdä kadonneen henkilön aviopuoliso, *perillinen tai muu läheinen* taikka muu henkilö, jonka oikeus saattaa riippua kuolleeksi julistamisesta. Heillä on myös oikeus jatkaa toisen henkilön hakemusta.

8 §

Kuuleminen

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Käräjäoikeus voi tarvittaessa kuulla poliisi- tai muuta viranomaisista hakemuksen johdosta. (Uusi 3 mom.)

9—11 §
(Kuten HE)

3 luku

Kuolleeksi julistaminen maistraatin päätöksellä

12—15 §
(Kuten HE)

16 §

Kutsu ja sen tiedoksianto

(1 ja 2 mom. HE)

Jollei asianomaisella henkilöllä ole 2 momentissa tarkoitettua osoitetta, aviopuolisoa, sukulaista eikä edunvalvojaa, kutsu annetaan (poist.) tiedoksi yleistiedoksiantona siten kuin hallintolain (434/2003) 62 §:ssä säädetään. Maistraatin

on julkaistava kuulutus kutsusta virallisessa lehdessä jonkin kuukauden ensimmäisessä numerossa viimeistään kolme kuukautta ennen määräpäivää.

17 §
(Kuten HE)

18 §

Kuolinpäivän määrittäminen

(1 mom. kuten HE)

Kuolinpäiväksi on määrättävä 1 päivä tammi-kuuta sinä vuonna, joka ensiksi alkaa sen jälkeen, kun on kulunut sata vuotta henkilön syntymästä ja viisi vuotta siitä, kun hän on tiettävästi viimeksi ollut elossa. *Jos asiassa ilmenneiden seikkojen perusteella voidaan määrittää se päivä, jona henkilö todennäköisesti on kuollut, se on kuitenkin määrättävä kuolinpäiväksi.*

19 §
(Kuten HE)

4 luku

Omaisuuuden takaisin luovuttaminen

20—22 §
(Kuten HE)

5 luku

Kansainvälisen yksityisoikeuden alaan kuuluvat säännökset

23—26 §
(Kuten HE)

6 luku

Erinäisiä säännöksiä

27 §
(Kuten HE)

28 §

Maistraatin oikeus saada tietoja

Valtion ja kunnan viranomaisen sekä muu julkisoikeudellinen yhteisö, Kansaneläkelaitos, Eläketurvakeskus ja (*poist.*) eläkelaitos *sekä julkiset ja yksityiset sosiaali- tai terveydenhuollon palvelujen tuottajat* ovat salassapitosäännösten estämättä velvollisia pyynnöstä antamaan mak-

sutta maistraatille ne tiedot, jotka *se 3 luvussa säädettyä tehtävää suorittaessaan tarvitsee henkilön elossa olemisen tai kuoleman selvittämiseksi.*

29—31 §
(Kuten HE)

Helsingissä 3 päivänä helmikuuta 2005

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Matti Väistö /kesk	Kari Kärkkäinen /kd
vpj.	Veijo Puhjo /vas	Rosa Meriläinen /vihr
jäs.	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Lauri Oinonen /kesk
	Nils-Anders Granvik /r	Heli Paasio /sd
	Lasse Hautala /kesk	Satu Taiveaho /sd
	Rakel Hiltunen /sd	Tapani Tölle /kesk
	Hannu Hoskonen /kesk	Ahti Vielma /kok
	Esko Kurvinen /kok	vjäs. Valto Koski /sd.
	Lauri Kähkönen /sd	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ossi Lantto.